

2023/2027(INI)

2. 10. 2023

NÁVRH ZPRÁVY

o dopadu nelegálního rybolovu na potravinové zabezpečení: úloha Evropské unie
(2023/2027(INI))

Výbor pro rybolov

Zpravodaj: Nuno Melo

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	7

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o dopadu nelegálního rybolovu na potravinové zabezpečení: úloha Evropské unie (2023/2027(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na studii Komise z roku 2022 nazvanou „Studie o legislativních rámcích a systémech prosazování práva členských států, pokud jde o povinnosti a sankce pro státní příslušníky za porušení pravidel vyplývajících z nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu“,
- s ohledem na zvláštní zprávu 20/2022 ze dne 26. září 2022 Evropského účetního dvora nazvanou „Opatření EU v oblasti boje proti nezákonnému rybolovu Kontrolní systémy jsou zavedené, ale jsou oslabené nerovnoměrnými kontrolami a sankcemi ze strany členských států“, která se zabývá bojem proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu,
- s ohledem na Úmluvu OSN o námořním právu,
- s ohledem na Dohodu k podpoře dodržování mezinárodních opatření na zachování a řízení rybářskými plavidly na volném moři Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) z roku 1995,
- s ohledem na Dohodu o provedení ustanovení Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu ze dne 10. prosince 1982 o zachování a řízení tažných populací ryb a vysoce stěhovavých rybích populací,
- s ohledem na Kodex chování pro zodpovědný rybolov organizace FAO z roku 1995,
- s ohledem na Mezinárodní akční plán pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu organizace FAO z roku 2001,
- s ohledem na dohodu s FAO o opatřeních přístavních států k předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu z roku 2009,
- s ohledem na dobrovolné pokyny FAO týkající se výkonu povinností států vlajky z roku 2014,
- s ohledem na zprávu koalice EU pro nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov z prosince 2021 nazvanou „Sledovatelnost mořských produktů: harmonizace systému dokumentace úlovků regionálních organizací pro řízení rybolovu s cílem bojovat proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu“,
- s ohledem na společné doporučení poradního sboru pro trhy a poradního sboru pro dálkový rybolov ze dne 21. dubna 2023 o potřebě harmonizovaných dovozních kontrol mezi členskými státy, aby se zabránilo vstupu produktů nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu na trh Evropské unie,

- s ohledem na pokyny FAO z roku 2023 nazvané „Zlepšování sledovatelnosti end-to-end – Kritické sledovací události a klíčové datové prvky v hodnotových řetězcích rybolovu a akvakultury“;
 - s ohledem na technické pokyny organizace FAO z roku 2023 nazvané „Provádění mezinárodního akčního plánu pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu – 1. Metodiky a ukazatele pro odhad rozsahu a dopadu nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu: 1.1 Zásady a přístupy“;
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rybolov (A9-0000/2023),
- A. vzhledem k tomu, že EU je významným světovým aktérem v oblasti rybolovu, a to jak kvůli svému rybářskému loďstvu (přibližně 73 000 plavidel), tak kvůli svému postavení největšího světového dovozce produktů rybolovu (téměř 70 % produktů z mořských plodů spotřebovaných v EU je dováženo, což představuje 34 % celkového světového obchodu), a proto hraje ústřední úlohu v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu na celém světě;
- B. vzhledem k tomu, že v odvětví rybolovu v EU je přímo zaměstnáno 124 000 rybářů a každoročně generuje příjmy ve výši 6,3 miliardy EUR;
- C. vzhledem k tomu, že EU se zavázala k dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 14.4, kterým je ukončení nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu do roku 2020;
- D. vzhledem k tomu, že článek 12 nařízení o rybolovu NNN¹ zakazuje dovoz produktů rybolovu získaných z nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu;
- E. vzhledem k tomu, že čtyři třetí země mají v současné době červenou kartu a osm třetích zemí má žlutou kartu; vzhledem k tomu, že jeden významný producent mořských produktů, Čínská lidová republika, nebyl nikdy předmětem postupu podle nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu, a to navzdory rozsáhlým důkazům o jeho významném a rostoucím zapojení do nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu;
- F. vzhledem k tomu, že EU má v oblasti rybolovu pevný předpisový rámec, jehož součástí jsou i opatření ke zlepšení kapacit v oblasti sledování, inspekce, kontroly a dohledu využívaných v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;
- G. vzhledem k tomu, že Evropský námořní a rybářský fond poskytl podporu na činnosti v oblasti sledování, kontroly a prosazování práva s celkovým rozpočtem ve výši 580 milionů EUR;

¹ [Nařízení Rady \(ES\) č. 1005/2008 ze dne 29. září 2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, mění nařízení \(EHS\) č. 2847/93, \(ES\) č. 1936/2001 a \(ES\) č. 601/2004 a zrušují nařízení \(ES\) č. 1093/94 a \(ES\) č. 1447/1999 \(Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 1\).](#)

- H. vzhledem k tomu, že Evropský účetní dvůr ve své zvláštní zpráva 20/2022 ze dne 26. září 2022 dochází k závěru, že kontrolní systémy jsou oslabené nerovnoměrnými kontrolami a sankcemi ze strany členských států;
- I. vzhledem k tomu, že digitalizace osvědčení o úlovku NNN prostřednictvím informačního systému CATCH omezí možnosti podvodného dovozu;
- J. vzhledem k tomu, že produkty pocházející z nezákonného rybolovu představují riziko pro potravinové zabezpečení občanů Evropské unie;
1. znovu potvrzuje, že je třeba, aby EU a její členské státy k nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu i nadále uplatňovaly přístup nulové tolerance, a to vůči všem zemím stejně bez ohledu na jejich velikost, a aby podporovaly udržitelný rybolov s cílem bojovat proti nadměrnému rybolovu a zajistit potravinové zabezpečení;
 2. požaduje, aby uplatňování pokynů EU umožňovalo určit, jak nejlépe zlepšit provádění nařízení EU o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu v členských státech, které jeho požadavky nedodržují, a jak nejlépe ověřovat informace uvedené ve dvouletých zprávách;
 3. vybízí členské státy, aby vyčlenily dostatečné kapacity a zdroje k zajištění účinného provádění dovozních kontrol;
 4. zdůrazňuje, že Komise musí poskytnout odpovídající podporu vnitrostátním orgánům odpovědným za kontrolu dovozu mořských plodů, a konstatuje, že tato podpora může, je-li k dispozici, zahrnovat vypracování seznamu opatření pro zachování a řízení rybolovných zdrojů, která se uplatňují v zemích mimo EU, a sdílení podrobných informací ve vztahu k zemím mimo EU o nedostacích zjištěných v souvislosti s prováděním nařízení EU o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu;
 5. zdůrazňuje, že Komise musí spolu s Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu a v úzké spolupráci s členskými státy poskytnout vnitrostátním orgánům další podporu, pokud jde o to, jak nejlépe provádět nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu, přičemž tato podpora bude mít podobu pokynů, výměny osvědčených postupů, odborné přípravy atd.;
 6. vybízí Komisi, aby i nadále usilovala o jednotné uplatňování a provádění postupů kontroly dovozu v celé EU, včetně kontrol osvědčení o úlovku, přístupu založeného na posouzení rizik a ověřování;
 7. připomíná Komisi, že je třeba harmonizovat kontroly dovozu ve všech členských státech, aby se produkty nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu nedostávaly na trh EU;
 8. vybízí Komisi, aby urychleně pracovala na zajištění plné funkčnosti informačního systému CATCH a aby vnitrostátní orgány členských států byly do dvou let ode dne použitelnosti článku 4 revidovaného nařízení o kontrole rybolovu plně obeznámeny s používáním tohoto systému;
 9. žádá Komisi, aby zajistila dostatečné lidské zdroje, aby výše uvedený informační systém mohl být v členských státech zaveden rychleji a účinněji;

10. považuje za pozitivní, že revidované nařízení o kontrole rybolovu zřizuje nový informační systém CATCH;
11. vybízí k tomu, aby byl do příštích iterací informačního systému CATCH začleněn úplnější soubor kritérií rizik a křížových kontrol údajů, jak doporučuje poradní sbor pro dálkový rybolov; domnívá se, že má-li se zajistit zvyšování standardů, musí Komise zajistit, aby posouzení rizik používané v systému CATCH bylo přinejmenším stejně důkladné jako posouzení uplatňované v členských státech, které již mají elektronický systém pro kontrolu osvědčení o úlovku; domnívá se, že v mezidobí musí Komise zajistit interoperabilitu mezi systémem CATCH a vnitrostátními informačními systémy, aniž by se zvýšila zátěž hospodářských subjektů;
12. naléhavě vyzývá Komisi, aby v rámci generálního ředitelství Evropské komise pro námořní záležitosti a rybolov zvýšila počet zaměstnanců zabývajících se správou oceánů a nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem;
13. vybízí členské státy, aby zajistily zavedení nezbytných postupů pro přípravu právního přijetí informačního systému CATCH a aby zajistily, že systém bude připraven k použití co nejdříve;
14. naléhavě vyzývá členské státy, aby posílily své kontrolní systémy s cílem zabránit dovozu nelegálních produktů rybolovu a aby přijaly nezbytná opatření;
15. naléhavě vyzývá členské státy, aby proti nezákonnému rybolovu uplatňovaly odrazující sankce;
16. vyzývá Komisi a členské státy, aby se zemím spojeným s nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem a se závažným porušováním pracovních povinností neposkytovaly preferenční přístup na trh; domnívá se, že EU by měla usilovat o vytvoření skutečně rovných podmínek pro mořské plody pocházejících z EU a ze třetích zemí; domnívá se, že nástroj autonomních celních kvót by se měl používat výhradně v případech, kdy dodávky mořských plodů pro trhy EU nejsou dostatečné a že by neměl být využíván k dovozu produktů pocházejících z nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu nebo k vyvíjení tlaku na ceny zboží vyrobeného v EU;
17. vybízí členské státy, aby zlepšily rutinní a včasné sdílení informací, včetně informací o zamítnutých zásilkách, což orgánům umožní lépe uplatňovat a prosazovat právní předpisy; zdůrazňuje, že v tomto ohledu může pomoci dohoda s FAO o opatřeních přístavních států;
18. zdůrazňuje, že mnohostranné systémy dokumentace úlovků, které navrhly a schválily smluvní strany regionálních organizací pro řízení rybolovu a spolupracující nesmluvní strany a které vyžadují, aby byly kritické informace o zásilce zaznamenávány a předávány v rámci celého dodavatelského řetězce, se ukázaly být účinnými nástroji pro zlepšení sledovatelnosti a přispívají k boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;
19. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Evropská unie (EU) se jako jeden z nejdůležitějších světových aktérů v oblasti rybolovu nachází v jedinečné situaci. Je tomu tak nejen proto, že sama provozuje rozsáhlý rybolov v oceánech s přibližně 73 000 loděmi plujícími pod její vlajkou, ale i vzhledem ke svému postavení primárního dovozce produktů rybolovu, kdy téměř 70 % spotřebovaných mořských plodů se do EU dováží ze zahraničí. Vliv EU na celosvětové rybolovné postupy proto nelze podceňovat. Toto dominantní postavení znamená, že EU nese rovněž významnou odpovědnost za definování a prosazování udržitelných postupů v tomto odvětví .

EU měla jako smluvní strana Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS) a signatář několika dalších důležitých mezinárodních dohod vždy povinnost chránit mořské zdroje. Daná ustanovení zdůrazňují odpovědnost všech států za zajištění udržitelné správy moří a za spolupráci na dosažení tohoto společného cíle.

Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov představuje významnou hrozbu pro mořské ekosystémy, sociálně-ekonomické podmínky komunit závislých na rybolovu, celosvětovou pověst tohoto odvětví a mezinárodní úsilí o zlepšení správy oceánů.

Obrovitost hospodářských dopadů tohoto odvětví se dá dobře ilustrovat na vysoké zaměstnanosti, které toto odvětví vytváří v pobřežních komunitách – více než 124 000 přímých pracovních míst – a pozoruhodných příjmech, které přináší do pokladen EU – 6,3 miliardy EUR ročně. Tento hospodářský přínos je však ohrožen, pokud se na trh dostávají produkty nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu. Nezákonné činnosti nejenže připravují státy o příjmy, ale vyžadují také vyšší výdaje na sledování, inspekci a kontrolní opatření.

Evropská unie se vzhledem ke své vedoucí pozici na světovém trhu s mořskými plody nachází v jedinečném postavení, které ji umožňuje na mezinárodní úrovni utvářet udržitelné rybolovné postupy a být prvním, kdo je bude uplatňovat. Snaha EU o udržitelnost v odvětví rybolovu není pouze otázkou ekonomiky nebo životního prostředí, jde totiž také o potravinové zabezpečení. Protože se většina mořských plodů do EU dováží, je zajištění udržitelného dovozu a legálního původu zásadní pro zdraví a dobré životní podmínky jejich občanů.

Ačkoli má EU pevné regulační rámce, jako je např. přidělení 580 milionů EUR z Evropského námořního a rybářského fondu na podporu monitorovacích a kontrolních činností, problémy přetrvávají. Evropský účetní dvůr ve své zprávě z roku 2022 uvádí, že kontroly a sankce ze strany členských států jsou nerovnoměrné, a poukazuje na mezery v systému, které se musí urychleně začít řešit.

Cesta vpřed má v EU mnoho podob. Slibným krokem správným směrem je například digitalizace osvědčení o úlovku NNN prostřednictvím informačního systému CATCH. Cílem tohoto systému je omezit podvodný dovoz a zajistit přísnější dodržování předpisů EU.

Kromě toho má zásadní význam podpora užší spolupráce se třetími zeměmi, z nichž mnohé jsou významnými producenty mořských plodů. Tato partnerství zajistí, aby dovážené produkty splňovaly přísné normy EU a aby postoj bloku k nezákonnému, nehlášenému a

neregulovanému rybolovu měl odezvu v celém světě.

Užitečným se ukázal být unijní systém barevných karet – čtyři třetí země mají v současné době červenou kartu, osm třetích zemí má kartu žlutou. Navzdory tomu nebyl jeden významný producent mořských produktů, Čínská lidová republika, nikdy předmětem postupu podle nařízení o nezákonném, nehlášeném a neregulovaném rybolovu, a to přesto, že existují rozsáhlé důkazy o tom, že se Čína tohoto druhu rybolovu účastní ve stále větší míře.

Protože provozovatelé nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu neustále hledají mezery v právní úpravě, je nezbytné, aby EU zachovala dynamický a proaktivní přístup, který ji umožní pokračovat ve svém úsilí o udržitelný rybolov a a celosvětové potravinové zabezpečení .

EU by se měla postavit do čela boje proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu. Tím bude zajištěna nejen budoucnost mořských ekosystémů a obživy, kterou tyto ekosystémy poskytují, ale upevní se také postavení EU jako celosvětového zastávce udržitelných a odpovědných rybolovných postupů. Má-li se tak stát, je zásadní, aby EU a členské státy pokračovaly v provádění a zejména prosazování těchto opatření na celém světě:

- prosazovat nulovou toleranci vůči nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, zajistit rovné zacházení se všemi zeměmi bez ohledu na velikost, prosazovat udržitelný rybolov, bojovat proti nadměrnému rybolovu a dbát na potravinové zabezpečení
- zavést harmonizované kontroly dovozu mezi členskými státy, aby se zabránilo vstupu produktů z nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu na trh EU
- vybízet Komisi, aby zajistila plnou funkčnost informačního systému CATCH a aby vnitrostátní orgány členských států byly s používáním tohoto systému důkladně obeznámeny do dvou let ode dne nabytí účinnosti revidovaného nařízení o kontrole rybolovu
- zajistit dostatečné lidské zdroje na podporu rychlejšího a účinnějšího zavádění počítačového systému CATCH v členských státech
- zvýšit počet zaměstnanců GŘ MARE pro správu oceánů a nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov
- posílit kontrolní systémy a nezbytná opatření přijatá členskými státy, aby se zabránilo dovozu produktů pocházejících z nezákonného rybolovu
- vyzývat členské státy, aby proti nezákonnému rybolovu uplatňovaly odrazující sankce
- vyzývat Komisi a členské státy, aby se zdržely poskytování preferenčního přístupu na trh zemím spojeným s nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem a se závažným porušováním pracovních povinností.
- povzbuzovat členské státy, aby zlepšily pravidelné a včasné předávání informací, včetně informací o zamítnutých dodávkách, což příslušným orgánům umožní vymáhat právní předpisy efektivněji; v tomto ohledu může pomoci dohoda s FAO o opatřeních přístavních států

- zdůrazňovat, že systémy certifikace úlovků navržené a schválené regionálními organizacemi pro řízení rybolovu, které vyžadují zaznamenávání a předávání velmi důležitých informací o dodávkách napříč dodavatelským řetězcem, jsou osvědčenými nástroji, jak zlepšit sledovatelnost. a pomáhají v boji proti rybolovu NNN.